

Remissvar

2020–287

2020–10–23

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

En moderniserad arbetsrätt

A2020/01395/ARM

SAMMANFATTNING

Utredningen En moderniserad arbetsrätt (SOU 2020:30) föreslår ändringar i lagen om anställningsskydd (LAS). Syftet med dessa ändringar är att främja en snabbare strukturomvandling i den svenska ekonomin. Arbetstagare ska enklare kunna röra sig från branscher med minskad arbetskraftsefterfrågan till branscher där efterfrågan på arbetskraft stiger. Detta ska uppnås genom att göra det mindre kostsamt för arbetsgivare att säga upp personal.

Utredningen föreslår att arbetsgivare vid en konflikt inte längre ska behöva betala ut lön under tiden mellan uppsägningen och att saken avgjorts i domstol. Nuvarande regelverk innebär att arbetsgivare behöver betala ut lön under den tiden, oavsett om uppsägningen bedöms vara skälig eller inte. Utredningen föreslår också att fem istället för två arbetstagare kan undantas från turordningslistorna vid arbetsbrist. Arbetsgivarna blir i gengäld skyldiga att i högre utsträckning kompetensutveckla de anställda inom – för yrket – relevanta områden. Arbetsgivare med högst 15 anställda föreslås kunna undantas från utbetalning av normerande skadestånd¹ vid konflikt om uppsägningar skett på saklig grund eller uppsägningar som skett på grund av att arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren.

Konjunkturinstitutet tillstyrker en viss uppluckring av anställningsskyddet. Det främsta skälet till detta är att en stor del av de arbetslösa bedöms ha svårt att få arbete och att arbetsgivarnas risktagande vid en anställning därför är stort. Förslagen i utredningen flyttar dock i en hög utsträckning den ekonomiska risken vid en uppsägning från arbetsgivaren, där den i huvudsak finns enligt dagens regelverk, till arbetstagaren.

MINDRE FÖRETAG KAN FÅ ÖKADE LÖNEKOSTNADER

Utredningens förslag om att mindre företag ska kunna undantas från att betala ut normerande skadestånd vid konflikt om skäl för uppsägning innebär att den ekonomiska risken för arbetstagare att arbeta i små företag stiger. Enligt teorin om kompenserande löneskillnader borde lönerna stiga inom små företag om risken för uppsägning ökar, allt annat lika. Små företag tenderar dock att betala lägre löner än stora företag. Det finns därmed en möjlighet att den ökade uppsägningsrisken driver upp lönerna och leder till att anställningar inom små

---

¹ Ett normerande skadestånd beror på den uppsagdes anställningstid, ju längre anställningstid desto högre skadestånd. Arbetsgivare kan också tilldömas att betala allmänt skadestånd, som är ett skadestånd som ska ersätta icke-ekonomisk skada. Utredningen föreslår att arbetsgivare med högst 15 anställda fortsatt ska kunna tilldömas att utbetala allmänt skadestånd.

företag inte ökar som det är tänkt. Ett annat alternativ är att mindre företag, om lönerna inte justeras uppåt, får svårare att attrahera produktiv arbetskraft.

FÖRSÄKRINGSLÖSNING VID KONFLIKT OM UPPSÄGNING

Det är enligt dagens regelverk förenat med en stor ekonomisk risk för arbetsgivaren att säga upp personal. Tiden från uppsägning till avgörande i domstol kan bli lång och arbetsgivaren är skyldig att betala ut lön fram till dess att saken är avgjord. Utredningen föreslår att arbetsgivare inte ska betala ut lön under denna tid men att skadestånd vid oskäligen uppsägning höjs, men endast med två månadslöner. Det finns skäl för en mer betydande höjning av skadeståndsbeloppet. Det skulle öka risken för arbetsgivarna att säga upp personal när skälet för uppsägning inte fullt kan styrkas samtidigt som arbetstagarna kompenseras eftersom de får vänta på skadeståndet mellan uppsägning och domstolsbeslut.

Ett annat alternativ för att minska arbetsgivarnas risk, utan att för den skull flytta över densamma på arbetstagaren, är att arbetsmarknadens parter tillsammans finansierar en försäkring som ersätter arbetstagaren under tiden mellan uppsägning och domstolsavgörandet. Denna ersättning bör vara lägre än lönen. Arbetslöshetsersättning ska inte kunna betalas ut samtidigt till den uppsagde.²

ARBETSLÖSHETSFÖRSÄKRINGEN KAN BEHÖVA JUSTERAS

LAS innebär en omfördelning av arbetslöshetsrisk från äldre till yngre arbetstagare. Unga arbetstagare har, allt annat lika, lägre risk för långtidsarbetslöshet än äldre. Effekterna av arbetslöshet på konsumtion blir därför lägre för unga än för äldre arbetstagare.³ Ju längre arbetslösheten varar desto större är risken att arbetstagaren får acceptera ett arbete med lägre lön och arbetsuppgifter som stämmer sämre överens med arbetstagarens kompetens. Denna risk bör därför bli högre för äldre arbetstagare.

Inom ramen för utredningens förslag är det svårt att helt kompensera äldre arbetstagare för den ökade arbetslöshetsrisken. Därför kan det ekonomiska skyddet vid långtidsarbetslöshet behöva stärkas. Arbetslöshetsförsäkringen kan exempelvis betalas ut längre, och till en högre nivå, till personer som varit länge på arbetsmarknaden. Detta skulle också öka försäkringsmässigheten i arbetslöshetsförsäkringen. I Tyskland och Österrike är försäkringen utformad på det sättet. Även om sannolikheten att få nytt arbete är lägre för äldre kan de kompenseras genom att kunna upprätthålla sin konsumtion under en längre period.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Jonas Kolsrud.

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör

---

² Mottagande av arbetslöshetsersättning förutsätter att mottagaren söker arbete och står till arbetsmarknadens förfogande. Om arbetstagaren faktiskt har en tjänst eller inte, och står till arbetsmarknadens förfogande eller inte, är just vad som ska fastslås i domstol.

³ Se Arbetsförmedlingens beräkning av den så kallade jobbcansen, www.arbetsformedlingen.se.